

ELEFANTXURI

TESTUA
Ana García de Motiloa

ILUSTRAZIOAK
Rakel Gonzalo

ASMA duten ume guztientzat

ELEFANTXURI

TESTUA

Ana García de Motiloa

ILUSTRAZIOAK

Rakel Gonzalez

DISEINU ETA MAKETAZIOA

Maialen Gonzalez

DOKUMENTAZIOA ETA GAINBEGIRATZEA

*Ainhoa Zabaleta. Pediatra pneumologoa
Loiola Osasun Zentroa. Donostia*

ITZULPENA

Pako Eizagirre

JIE
VI-78-15

Udaberriko arratsalde bat zen. Makalen eta zumarren haziak hauts zurixkaz jantzirik zeuden, eta alaiki zebiltzan hegan, hara eta hona. Beraien lehengusinak zituzten lagun, “txikoria-belar” izeneko lorearen haziak.

Parkean zegoen Elefantxuri, eta ikusmin handiz begiratzen zien hauts zurixka haiei. Amarengana hurbildu, eta esan zion:

—Ama, ama! Elurra ari du!

—Ez, alabatxo, ez! Aire zabalean dabiltzan horiek haziak dira —erantzun zion Mariamak, elefante amak.

Mariamaren alabari Elefantxuri jarri zioten izena.
Izan ere, jaió zenean bere kolorea ez baitzen ez grisa, ez arrea.
Zuria zen, zuri-zuria, hartz-zuri batena bezalakoa.
Begiak urdinak zituen, eta urre koloreko betileak.

Bustitzen zenean arrosa kolorea hartzen zuen Elefantxurik.
Kalakoetan, amak auzoko batek ekarri ohi zion krema suabea
ematen zion gorputzean.
Auzoko hura heziera oneko hipopotamo bat zen, Faustino ize-
nekoa. Berak egiten zuen krema hura, oihanean biltzen zituen
sendabelarrak erabilita. Faustinok kiosko bat zuen, eta denetarik
saltzen zuen kiosko txiki hartan.

Elefantxurik parkean jarraitzen zuen zerura begira, eta, bat-batean, hauts zurixka haiek bere sudur luzearen gainean pausatu ziren, ilaran, suabe-suabe.

—Atxiss! —egin zuen doministiku Elefantxurik, eta hauts zurixka haiek, izuturik, alde egin zuten handik, eta biribil bat osatu zuten zume negarti baten inguruan.

Benetan negarti hutsa zen zume hura. Izan ere, hauts zurixkaz betetzen zenean, pozaren pozez egiten zuen negar, eta, hauts haiek urruntzen zirenean, penaz egiten zuen negar.

Elefantxuri etengabe ari zen doministikuka.
Begiak gorri-gorri jarri zitzaizkion, eta sudurrak iturriko
kanila zirudien, tantak isurtzen baitzitzaizkion gelditu gabe.
Eta, gainera, asko kostatzen zitzaion arnasa hartzea.

Ama Mariama oso kezkatuta zegoen, eta oihaneko animalien
ospitalera eraman zuen alaba txikia.

Girafa bat zen ospitaleko medikua, izenez Fermina eta izatez
oso atsegina. Eta Ferminarekin batera, hantxe ari zen lanean
Katalina erizaina, polita eta fina.

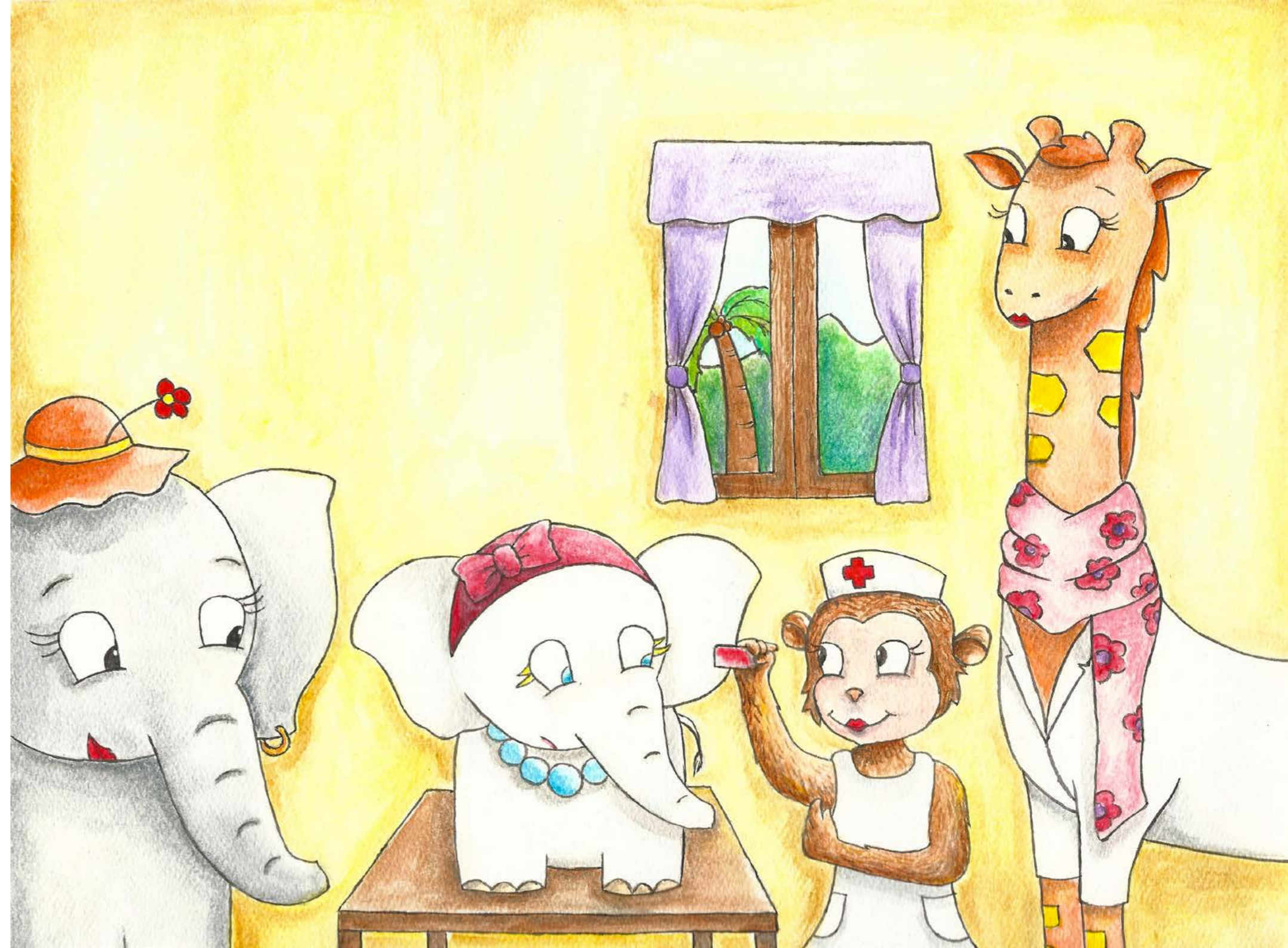
Zenbait egunetan, Ferminak zapi koloretsuak jartzen zituen
bere lepo luzean, batzuetan lorez beteak.

Elefantxuriren amak, Mariamak, berehala kontatu zion Fermina medikuari hauts zurixka haiekin parkean zer gertatu zitzaien.

Alabak, burua mugituz, “bai, bai, bai” adierazten zuen, asko kostatzen zitzaiola arnasa hartzea, eta ia ezin zuela hitz egin. Karen belarri handiak astiro-astiro eta emeki-emeki mugitzen ziren, esaten ari zena ziurtatu nahi balu bezala.

Kandik gutxira, Katalina erizainak zerbait jarri zion belarri handi haietako batean. Pintza bat zen, eta marrubi bat bezain gorri jarri zen tresna hura. Belarritako argitsu bat zirudien. Elefantxurik arnasten zuen oxigenoa ea odoleraino ondo iristen zen neurtzen zuen gailu hark.

Ferminak, proba hura bukatu ondoren, hartu zuen mahai gainetik Fonendo Jauna eta Elefantxuriren arnasketa entzuten hasi zen, bular aldean aurrena eta bizkar aldean geroxeago.

Adi-adi entzuten egon eta gero, Fonendo Jauna honela mintzatu zitzaion Fermina medikuari eta Katalina erizainari, oso modu atseginean:

—Lagunak, hor barruan, aireak abesti bat txistukatzen du, “txiruriruri” edo antzeko zerbait.

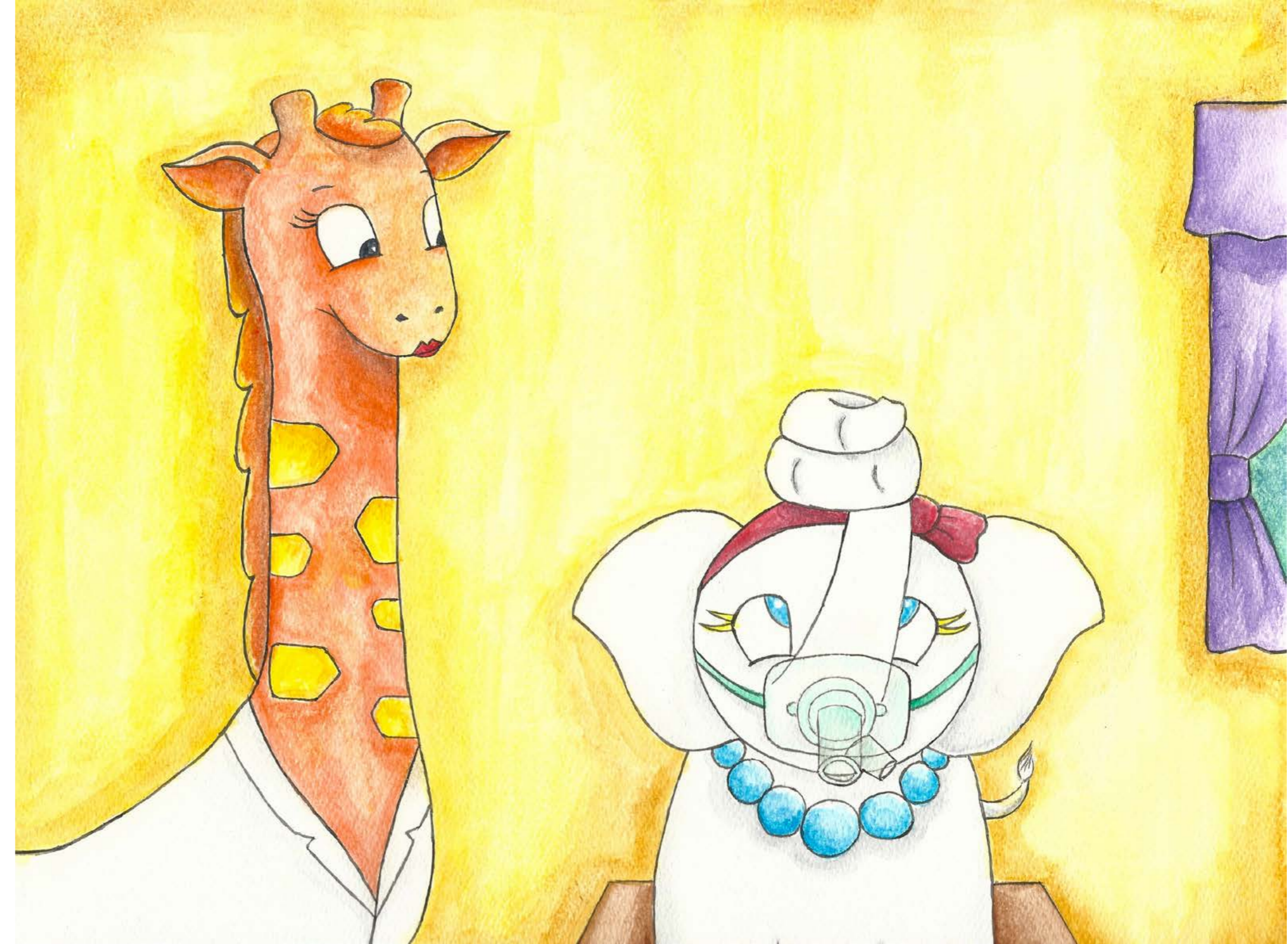
—Egia da, Fonendo Jauna! Nik ere entzun dut —esan zion Ferminak, serio-serio jarrita.

Geroxeago, atera zuen bere belarrietatik Fonendo Jauna, eta lepotik zintzilik utzi zuen atsedean har zezan. Koilare bat zirudien gailu hark.

Ondoren, arnasa errazago hartzen laguntzeko, Ferminak motots antzeko bat egin zion Elefantxuriri tronpan, eta maskara bat jarri zion bertan. Hala, errazago hartuko zuen arnasa, maskarari esker hartzen baitzuen oxigenoa eta botika.

Handik denbora batera, kendu zion maskara, askatu zion tronpa, eta Elefantxurirekin hizketan hasi zen Fermina, burua makurtuta. Mariama amak adi-adi entzuten zuen, belarri handi haiek zabal-zabal eginda.

Hitz hauekin azaldu zion egoera Ferminak:

— Irudika ezazu leiho bat duzula zure bularrean.

Irakitzen baduzu, adar hustu baten antzeko zerbait ikusiko duzu, hodi baten antzekoa.

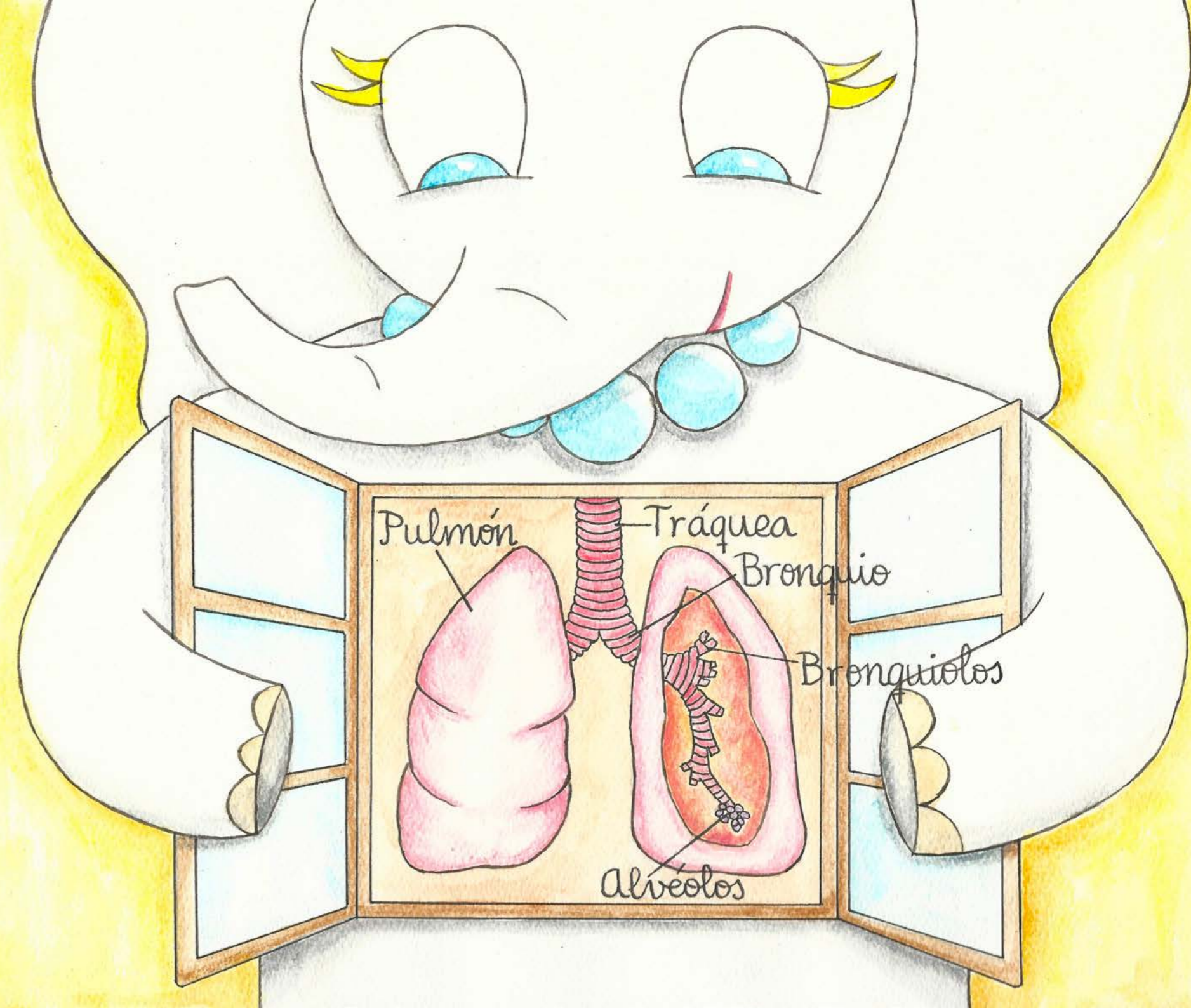
Adar honen alde batetik bi adaxka ateratzen dira, bronkioak izenekoak.

Eta bronkioetatik bi orri oso handi daude zintzilik, birrikak.

Adar horiek guztiak oso izaki dotoreak dira, eraztunez beteak.

Elefantxurik arreta handiz begiratzen zion medikuari.

Haren begiek bi eguzki handi eta urdin ematen zuten, eta haren betile horailek eguzkien printzak ziruditen.

Ferminak bere azalpenarekin jarraitu zuen:

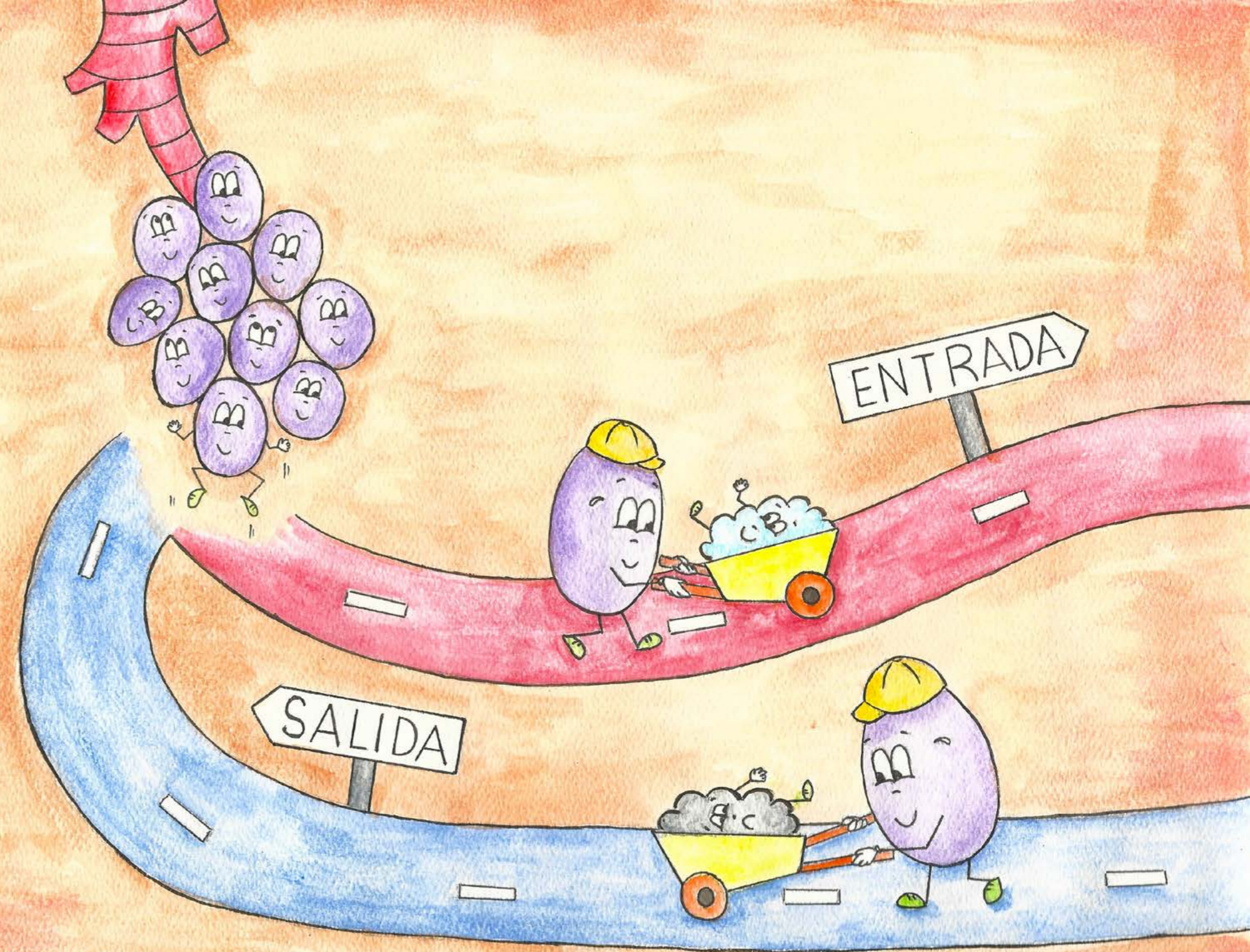
—Ahotik sartzen den airea oxigenoz kargatuta dago.

Oxigeno hori adar loditik, trakeatik, pasa eta bi adar txikiagotara, bronkioetara, iristen da.

Eta bronkioek beste adaska txikiago batzuetara, bronkioloetara, eramaten dute.

Eta bronkiolo horiek albeoloak izeneko poltsatxo batzuetan sartzen dute oxigenoa.

Mahats-mordoa osatzen duten aletxoak bezalakoak dira albeolo horiek. Albeoloak oso langile apartak dira: batetik, barrura sartzen duzun airea odolera eramaten dute, eta, bestetik, barrukoa hartu eta sudurretik edota ahotik kanporatzen laguntzen dute.

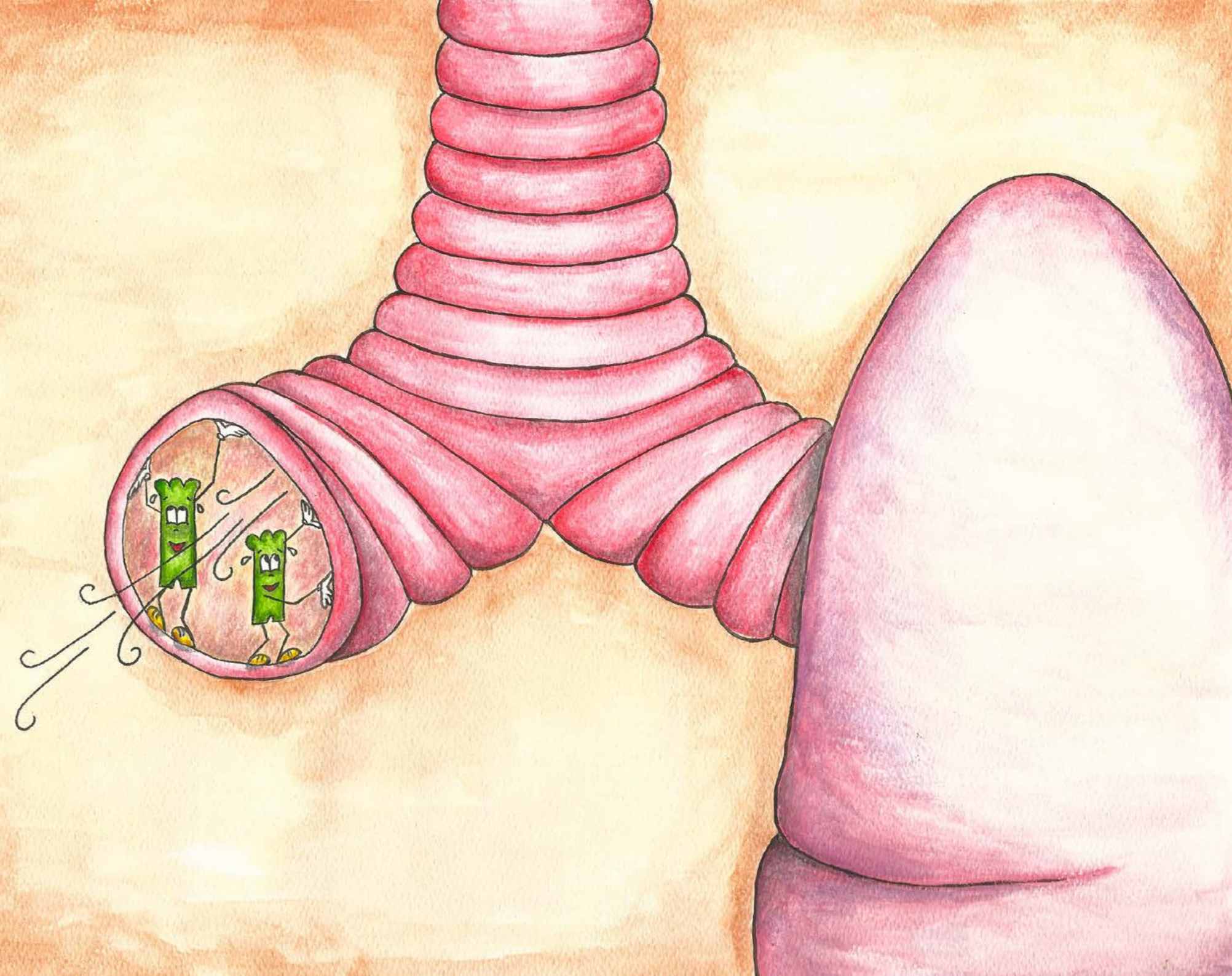
Erne-erne entzutzen zion Elefantxurik Ferminari, nahiz eta tarteka doministikuren bat egin.

Azalpen gehiagorekin jarraitu zuen Fermina jirafak:

—Batzuetan, bronkioetako adaxkak, bronkioloak, itxi egiten dira apurtxo bat, eta aireak zailtasunak izaten ditu orri handietara, alegia, biriketara iristeko.

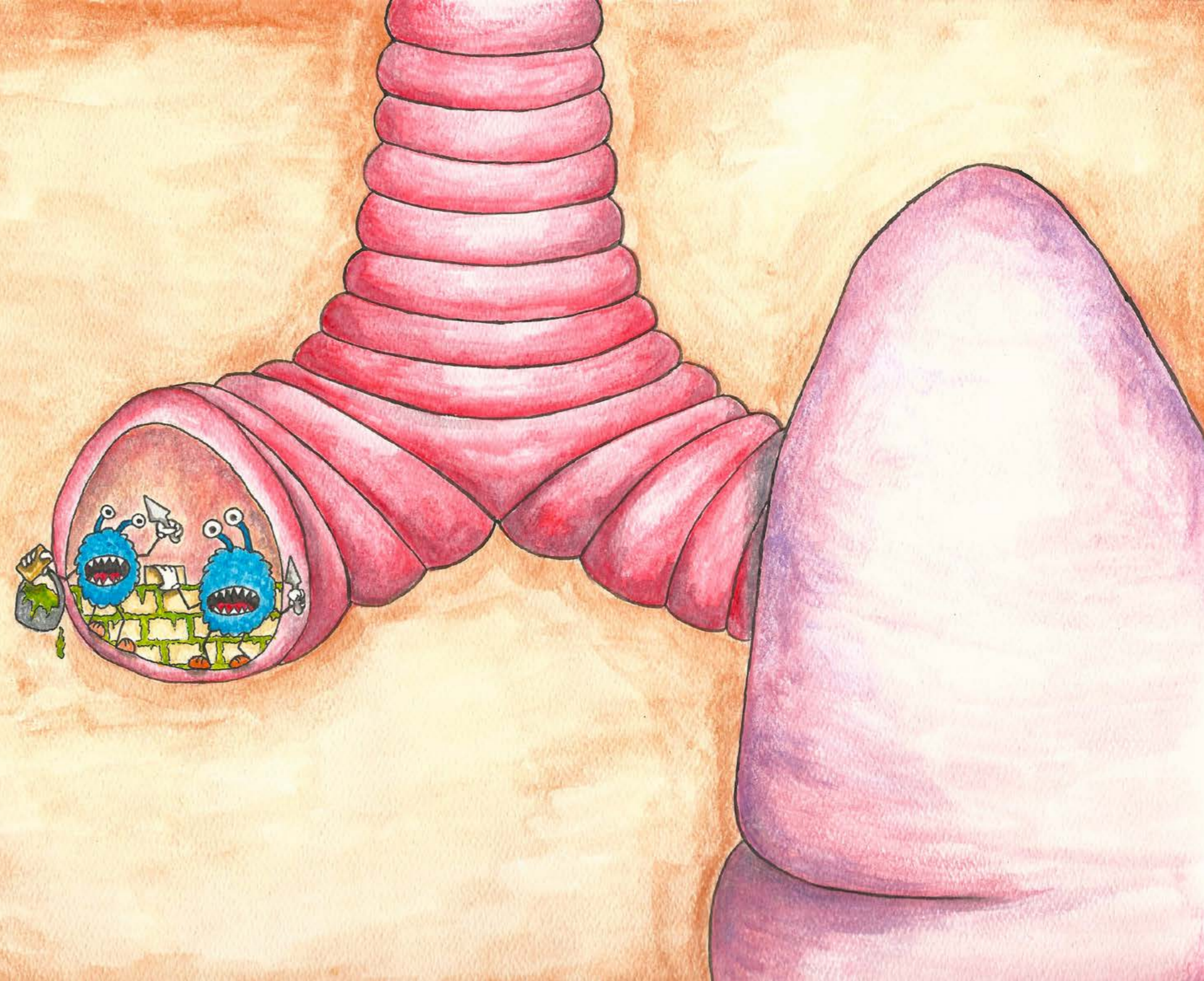
Arazoa konpontzeko badira medikamenduak ahotik arnastu behar dituzunak, alegia, airea hartzen duzunean bezala barruratu behar dituzunak.

Airea bronkioetara errazago sartzen laguntzen duten izaki ongileak dira medikamenduak.

—Eta, zergatik gertatzen zait hau niri?

—Alergeno izeneko substantzia batzuenengatik izan liteke. Izen desberdinak dituzte alergenoeak: polena edo lore-hautsa, akaroak, onddoak, ezkatak eta abere batzuen ilearen zahia. Substantzia horiek izaki inbasore gisa jokatzen dute, eta bronkioak itxiarazten dituzte airea doan bidean sartzen direnean. Ondorioz, airea ezin da biriketara iritsi. Gertakari honi asma deitzen diogu -esan zuen Feminak. Eta zera gehitu zuen:

—Baliteke zuk polenari edo beste substantzia bati alergia izatea. Ziurtasunez jakiteko, proba batzuk egin behar ditugu, batere minik egiten ez duten probak. Horretaz aparte, hodi batetik putz egin beharko duzu gogor, puxika bat puztuko bazenu bezala. Oso dibertigarria da.

—Eta ospitalean gelditu beharko al dut? —galdetu zuen Elefantxurik jakin-minez.

—Gaur ez, zuk arnasa zailtasunik gabe hartzea lortu dugu eta! —erantzun zion Ferminak, irribarre gozoa eskaintzen zion bitartean—. Batzuetan ez dugu lortzen, eta, orduan, egun gutxi batzuk oihaneko ospitalean pasa behar izaten dituzue. Oso ondo zainduta egongo zarete ospitalean.

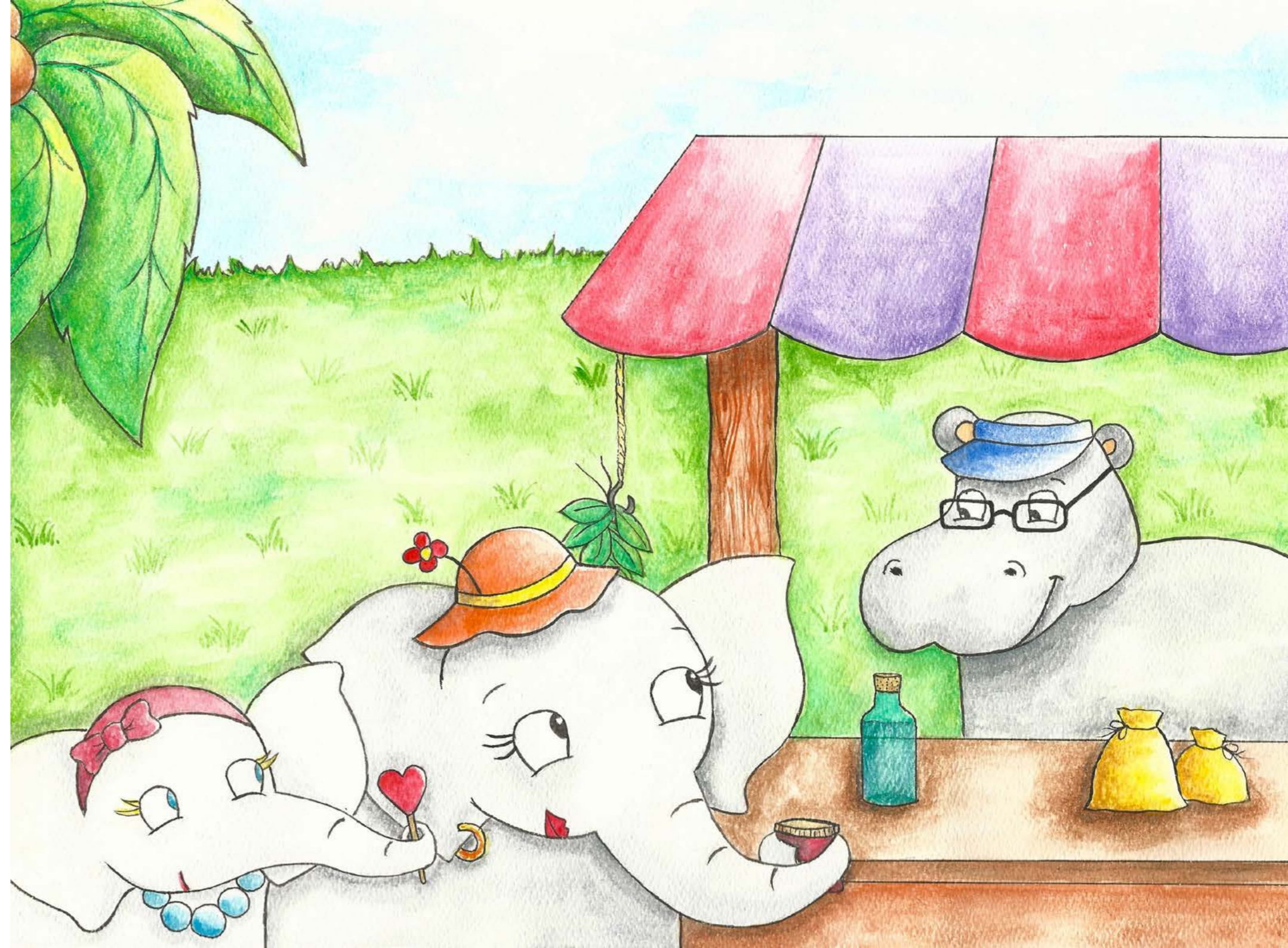
Mariama amak eskerik beroenak eman zizkien Fermina jirafari,
Fonendo Jaunari eta Katalina erizainari, hain ongi zaindu eta hain
ongi sendatu zutelako elefante txikia.

Elefantxurik ere musutxo bana eman zien bere tronpatxoarekin
esker ona adieraziz.

Kandik gutxira, elkar agurtu eta etxera joan ziren atseden hartzera.

Faustinoren kiosko aurretik igaro zenean, Mariama elefanteak arandanoz eta masustaz egindako gailetak erosi zituen. Ah!, eta ez pentsa ahaztu zitzaionik krema miraritsu hura erostea! Izan ere, etxean edukitzea gustatzen zitzaion, Elefantxuri alabari arrosa koloreko azala jartzen zitzaionerako.

AMAIERA

